

borznega komisarja imenuje poljedelsko ministerstvo. 5. Kmetijske zbornice ali društva morajo dobiti več upliva pri borznih poslih. 6. Komisijska trgovina s poljedelskimi pridelki se mora preosnovati. 7. Potrebna je preosnova razsodišč. 8. Poljedelci morajo dobiti svoje zastopnike v vodstvu na borzi.

Naši poslanci naj le vstrajajo v boju za kmetijske koristi. Naj izvedejo tudi svojo grožnjo, da ne bodo glasovali za proračun, ako poljedelsko ministerstvo ne ugotovi njihovih zahtevam.

Državni zbor.

Slovensko vseučilišče.

Vsled nemirov, ki so nastali v Inomestu med nemškimi in laškimi visokošolci, so laški državni poslanci vložili interpelacijo na naučnega ministra, ali namerava vlada ustanoviti vseučilišče za avstrijske Lahe? Minister dr. Hartel je odgovoril, da bo vlada storila, kar je treba v tem obziru. — Iz teh besedi so jugoslovanski državni poslanci spoznali, da vlada res namerava za avstrijske Lahe ustanoviti vseučilišče in so se zbrali pretečeni četrtek 7. novembra k skupni seji, da se posvetujejo o koraku, ki se naj stori, da dobimo tudi mi Slovenci prepotrebno vseučilišče.

Ker v petek, soboto in ponedeljek ni bilo seje, se je mogel dotični nujni predlog vložiti še le v seji 12. novembra. Podpisani so najprej načelniki vseh jugoslovanskih klubov v tem-le redu: dr. Šušteršič (slovanski centum), dr. Ferjančič (jugoslovanski napredni klub), dr. Ivčević (načelnik jugoslovanskega kluba) in vsi ostali jugoslovanski poslanci. Čehi in Poljaki tega predloga niso sicer podpisali; a ni dvoma, da bodo pri tem boju podpirali Jugoslovane.

Predlogi poslanca Žičkarja.

1. Za občino Zabukovje pri Sevnici, ki je bila v letih 1898, 1899 in 1900 po toči poškodovana in je letos po preplavljenju Sevnice veliko trpela; mnogo rodovitnih travnikov in njiv je že razdrila;

2. Za posestnike v katastralnih občinah Metenvrh in Ledina v občini Sevnica radi poškodb vsled potoka Sevnice, ki izpodkopava obrežja in odnaša rodovitno zemljo;

3. Za posestnike v katastralni občini Brezovo in v občini Blanka, katerim izpodkopava Sava obrežje in trga travnike in njive;

4. Za slovenjegraški okraj, kateri vsled preplavljanja Mislinje, Janine in drugih po-

nakane izvrši. Ubogega duhovnika so zvali z duhovniško suktnjo zakritega, zastaranega potepuha in slepo obrekujoči časnikarji so zahtevali vso strogost postavno zoper njega. Tru-noma so prihajale novine s podobnimi članki v palačo sodnikovo.

Premišljeno je bral in majal glavo. Je-li resnično vjetnik se kazal hudodelnika? Se ni kazalo na njegovem obličju, da si je svest nedolžnosti? Toda zakaj je tako trdovratno molčal?

Sodnik ni bil katolišk, in zato mu seve tudi ni prišlo na misel, da so usta duhovnega gospoda iz dolžnosti tudi zaprta in odločno molčijo; ni vedel, a vsaj mislil ni na to, da bi hotel katoliški duhovnik, dasiravno bi bil slab človek in grešnik, raje tudi desetkrat najsramatnejšo smrt pretrpeti, ko le na videzno raniti pečat, katerega mu je pritisnil na jezik zakrament sv. pokore. Tako je pošiljal časnike z onimi članki v jetnikovo celico, da bi ga pregovoril, naj bi s kakoršnokoli besedo ta grozni sum pokrtil in ga odvalil. Uradnik ni slutil, da je na tak način pravo duševno mučenje ubogemu duhovniku nakladal. Temu se je srce krčilo, ko se je spominjal sramote, s katero so njega in njegovo mater, sv. cerkev, obsipali. «Gospod, pomagaj mi», ječal je z vso gorečnostjo svoje duše, «da to sramoto ustrajno prenašam po Tvoji volji.»

tokov trpi silno škodo. Stroški za popravo strug so proračunjeni nad 200.000 K.

Poslanec Žičkar je vložil v seji dne 7. novembra t. l. predlog v varstvo domačega vinarstva. Znanе so namreč sleparije, katere uganjajo nekateri nepošteni vinski trgovci, ki kupujejo lahka vina na Ogrskem in drugod ter jih prodajajo pod drugim imenom, n. pr. Zavrčan-Haložan, Turški vrh-Ljutomeržan itd. Vsled tega trpijo domači vinogradniki veliko škodo, ker svojih izbornih vin sploh prodati ne morejo in ker njihova izvrstna kapljica prihaja na slabo ime, če se drugo ničvredno vino pod njihovim imenom prodaja. Goljufano pa je tudi občinstvo, katero za drag denar slabo vino kupuje. Predlog zahteva, da se ima zakonito zavarovati vsako vino, t. j., da se ne sme prodajati tuje vino kot domač pridelok.

Vsi ti nujni predlogi so se sprejeli v seji 7. novembra.

Mariborska gimnazija.

Poslanec Robič je s tovariši vložil interpelacijo, zakaj vlada ne skrbi za vsporednice na slovenskih paralelakah mariborske gimnazije, katere so prenapolnjene že leta in leta.

Za diurniste

je izdelal proračunski odsek postavo, vsled katere se jim plača znatno boljše. Predlog odseka se je zbornici že predložil.

Dispozicijski fond.

Vlada dobiva razun navadnih zneskov, katere potrebuje za razne znane državne potrebe, tudi še po 200.000 za razne tajne namene. Če državni zbor vladi dovoli tak znesek, se zgodi to v znamenje, da njej zupa. Zgodilo se je pa že tudi, da se ta dispozicijski fond vladi včasih ni dovolil. Proračunski odsek se bavi ravno te dni s to točko. Liberalne nemške stranke zahtevajo, da mora vlada opustiti nekatere slovanske srednje sole, med njimi tudi celjsko spodnjo gimnazijo, sicer ne glasujejo za ta znesek. Ker tudi Čehi vladi nasprotujejo, je prav lahko mogoče, da se vladi ne bo dovolila ta svota. Sploh je pa zdaj malo upanja več, da bi se državni proračun za leto 1902 rešil v letošnjem letu. Čuje se že, da bo vlada zahtevala od državnega zbora, naj njej dovoli pobirati davke v tej visokosti, kakor l. 1901, tudi prve tri mesece bodočega leta.

Volitve za deželni zbor v Galiciji.

Pred nekaterimi meseci so se vršile volitve za deželni zbor v Galiciji. Pri teh vo-

Dan sodnijske preiskave je zasvetil. Vznemirjajoče novice po časnikih so se cele tedne natančneje bavile s tatvino katoliškega duhovnika Pavla Karnerja, in zato je bila na dan preiskave sobana prenapolnjena. Vsi imenitnejši časniki zedinjenih držav so poslali poročevalce, da bi svojim radovednim bravcem natančna poročila o celej preiskavi prinesli.

Tožba se je glasila zaradi ukradenih 20.000 dolarjev; kriv da je katoliški bolniški duhovnik Pavel Karner, okolščine da večajo hudodelstvo. Na vsa vprašanja predsednikova odgovarjal je zatoženec vedno znova: «Gospod predsednik, jaz nisem tat!»

Za priče sta prišla oba sinova pokojnega bankirja, Henrik in Patrik, usmiljena sestra, zdravnik dr. Vorld in strežnik, ki je Karnerja spremljal k umirajočemu bankirju. Najtehtnejše je bilo pričevanje Patrika Bellinija. Ta je pripovedoval bližnje okolščine pri smrti očetovi in je ob koncu izrekel gotovo prepričanje, da ni mogel nikdo razun duhovnika denarja odnesti. Na vprašanje predsednikovo, ima li zatoženec kaj odgovoriti, odvrnil je ta, ko je Patrika nepopisljivo žalostno pogledal: «Gospod predsednik, jaz nisem tat!»

Nepopisljivo bolesten pogled jetnikov na Patrika zadel je tega globoko v srce. Da je

litvah so zgubili Rusini mnogo poslancev; na mesto njih so bili izvoljeni Poljaki. Rusinski poslanci, njim na čelu Romanščuk, so vložili nujni predlog, v katerem zahtevajo, naj izvoli državni zbor posebno komisijo, katera bi se imela podati v Galicijo in tam preiskovati, kakšne krivice so se pri teh volitvah godile Rusinom. Srdito je napadal v svojem govoru imenovani poslanec vlado in Poljake, odgovarjal je Poljak Abrahamovič. Strastno kakor vselej je govoril proti poljskemu plemstvu, proti gališki duhovščini, proti poljskim agentom in proti uradnikom socijalni demokrat Dascinsky. (Ta razprava se v tem trenutku, ko se piše poročilo, še ni končala.)

Proti redovnikom.

Proti redovnikom, ki so izgnani iz Francoskega, se bo vršila obravnava v sredo. Zopet se bo mlatila prazna slama; predlog o kmetijskih zadrugah pa, ki je že teden dni na dnevnem redu in druge važne stvari, pa zaostajajo. Če 20 poslancev vložijo kak nujni predlog, se mora takoj po opravljenem redu obravnavati o njem. Izmed 425 poslancev jih toraj zadostuje 20, da ustavijo delo v državnem zboru.

Politični ogled.

Varstvo domačemu vinu! Zadnji «Slov. Gospodar» z dne 7. novembra 1901 pripoveduje o zborovanju pri Sv. Križu tik Slatine, da se je izrekla želja, naj zahtevajo slovenski državni poslanci varstvo domačemu vinu. Na to odgovarjamo, da je poslanec Žičkar v seji 7. novembra t. l., toraj isti dan, ko se je «Slov. Gospodar» tiskal, izročil v zbornici predlog, v katerim zahteva, naj vlada takoj predloži zbornici zakon, v katerem se prepove sleparija, kakoršno vganjajo zdaj nepošteni vinski trgovci, da ptuje vino prodajajo kot domače, toraj: kot Ljutomeržana, Haložana itd. med tem, ko prodano vino ni bilo nikdar v Ljutomeru ali v Haložah. V predlogu, ki ga priobčimo v prihodnji številki, se povdarja velika škoda, katero trpijo pošteni vinogradniki vsled te sleparije. Predlog se izroči vinorejskemu odseku državnega zbora in ni dvoma, da se tudi sprejme.

Skupna seja jugoslovanskih poslancev v državnem zboru. Ker je vlada avstrijskim Lahom obljubila vseučilišče, so se precej potem, ko je naučni minister 7. novembra t. l. izrekel to obljubo, zbrali državni poslanci vseh strank izmed Slovencev,

mogel v tem trenutku zatožbo nestorjeno storiti, gotovo bi bil to storil; zakaj čutil je dobro, tega pogleda polnega globoke žalosti in bridkega gorja ne bi mogel svoje življenje ne pozabiti. Pregrozna bi mu bila zavest, da je nedolžnika in še celo duhovnika, ki je bil očetu na zadnjo pomoč, spravil na tožilno klop.

Od tega trenutka si je želel Patrik, da bi kak slučaj nedolžnost zatoženčeve pokazal. Ali do takega ni prišlo. Kajti vestni duhovnik je ravnal pri uredovanju pokojnikove zadeve s toliko natančno previdnostjo, da nikdo ni mogel niti slutiti, kako se je stvar dogodila. Tiste tri osebe pa, ki bi bile zatožbo duhovnikovo lahko zjediniše s srečnim prevratom v domačih denarnih zadevah, pač niso slutile, da je bil kak duhovnik pri njih. Vrh tega niso o tožbi še ničesar zvedele; kajti ravno tisti čas so jih nesli morski valovi na zeleni evropski otok, ki je bil njih domačija.

Pavel Karner je z bolestim zadovoljstvom si priznaval, da mu je njegova vestnost odprla vrata v ječo.

XII.

Zaslišanje prič je bilo končano, in Patrik, katerega se je neki nerazumljivi nemir polotil, je s trepetom in strahom poslušal kratki tožni govor sodnikov, ki se je najbolj